

Slovenský jazyk a literatúra

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra				
Názov ŠVP	Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy				
Názov ŠkVP	Škola pre život				
Stupeň vzdelania	Nižšie stredné vzdelanie				
Forma štúdia	denná				
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk				
Časový rozsah výučby					
Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Rozsah výučby ŠVP	5	4	4	5	5
Rozsah výučby ŠkVP	-	1	1	-	-
Spolu týždenne	5	5	5	5	5
Spolu ročne	165	165	165	165	165

Charakteristika predmetu slovenský jazyk a literatúra

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele rozvíjania komunikačných schopností žiakov.

Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Výrazne sa posilnil komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka a naopak oslabila sa tendencia obsiahnuť podobu lingvistiky ako vedy. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno - hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi.

Najväčší akcent sa pritom kladie na:

- **vlastnú tvorbu jazykových prejavov,**
- **prácu s informáciami,**
- **čitateľskú gramotnosť,**
- **schopnosť argumentovať a pod.**

Primárnym v **literárnej výchove** sa stáva rozvoj schopností žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu 12 špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality.

Obsahové osnovanie predmetu smeruje k:

- rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (repciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie.

Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote.

Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov.

Obsah vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa realizuje vo viacerých vzdelávacích predmetoch, medzi ktoré patrí aj slovenský jazyk a literatúra.

Členenie vzdelávacej oblasti podľa kľúčových jazykových kompetencií, t. j. podľa procesov, ktoré sa nimi rozvíjajú:

- Počúvanie
- Komunikácia (hovorenie) s porozumením
- Čítanie
- Písanie

Vzdelávanie v danej vzdelávacej oblasti smeruje k utváraniu a **rozvíjaniu kľúčových kompetencií** tým, že vedie k:

- podpore sebadôvery každého žiaka,
- osvojení si vedomostí a nadobudnutých kompetencií, ktoré im umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v socio-kultúrnom prostredí,
- príprave všetkých žiakov tak, aby sa stali zodpovednými občanmi, schopnými podieľať sa na
- rozvoji demokratickej spoločnosti, pluralizmu a kultúrnej otvorenosti,
- zaručení rovnakých šancí sociálnej emancipácie pre všetkých žiakov,
- pochopeniu vzdelávania v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,
- vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku, k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,
- zvládnutiu základných pravidiel medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnutiu vzťahov k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjaniu svojich emocionálnych a estetických citení a vnímaní,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.

Učivo je rozdelené na tematické celky:

5. ročník:

Slovenský jazyk

- I. tematický celok - opakovanie učiva zo 4. ročníka (4 h.)
- II. tematický celok – suprasegmentálne javy (11 h.)
- III. tematický celok – korešpondencia, zámená, číslovky, piktogramy (7 h.)
- IV. tematický celok – informačný sloh. postup, podstatné mená (14 h.)
- V. tematický celok - informačný sloh. postup, podstatné mená (16 h.)
- VI. tematický celok – opisný sloh. postup, prídavné mená (17 h.)
- VII. tematický celok – rozprávací sloh. postup, slovesá, odvodzovanie (9 h.)
- VIII. tematický celok – slovná zásoba (4 h.)
- IX. tematický celok – opisný sloh. postup, slovná zásoba (17 h.)

Literatúra

- I. tematický celok - Úvod do literatúry - v knižnici, ľudové piesne (4 h.)
- I. tematický celok - Rozprávky - ľudové, autorské. Poézia nonsensu (33 h.)
- II. tematický celok – Dráma - televízna, rozhlasová rozprávka (6 h.)
- III. tematický celok – Povesť (11 h.)
- IV. tematický celok – Legendy (6 h.)
- V. tematický celok – Komiksy (4 h.)
- VI. tematický celok - Encyklopédia (2 h.)

6.ročník:

Slovenský jazyk

- I. tematický celok - opakovanie učiva z 5. ročníka (sloh, morfológická rovina, lexikálna rovina, zvuková rovina jazyka a pravopis) (12 h.)
- II. tematický celok - Slovná a neslovná komunikácia, slovníky, slovná zásoba, tvorenie slov (13 h.)
- III. tematický celok – Sloh - opis, charakteristika, morfológická rovina - podst. mená, prídavné mená (30 h.)
- IV. tematický celok – Morfológická rovina - slovesá, príslovky, citoslovcia (23 h.)
- V. tematický celok – Syntaktická rovina - hlavné vetné členy, sklady. Sloh. Opakovanie. Projekt. (21 h.)

Literatúra

- I. tematický celok – Ľudová slovesnosť (8 hod.)
- II. tematický celok - Poézia - básne, balady (17 h.)
- III. tematický celok - Veršovaná i neveršovaná epika - bájky, báje (20 h.)
- IV. tematický celok – Literatúra zo života detí, dobrodružná literatúra, detektívna literatúra (14 h.)
- V. tematický celok – Dramatické umenie (7 h.)

7. ročník:

Slovenský jazyk

- I. tematický celok – Opakovanie učiva zo 6. ročníka (16 h.)
- II. tematický celok – Komunikačné situácie, slovná zásoba (6 h.)
- III. tematický celok – Príhovor, slová cudzieho pôvodu, slová podľa dobového výskytu (14 h.)
- IV. tematický celok – Slovné druhy, opis (32 h.)
- V. tematický celok - Skladba (19 h.)
- VI. tematický celok – Opakovanie učiva zo 7. ročníka (6 h.)
- VII. tematický celok - Projekt (6 h.)

Literatúra

- I. tematický celok - Opakovanie učiva 6. ročníka (5 h.)
- II. tematický celok – Umelecká literatúra v poézii (18 h.)
- III. tematický celok – Umelecká literatúra v próze (38 h.)
- IV. tematický celok – Dramatické umenie (4 h.)

8. ročník:

Slovenský jazyk

- I. tematický celok Opakovanie učiva zo 7. ročníka (6 h.)
- II. tematický celok – Debata a diskusia, podstatné mená (13 h.)
- III. tematický celok – Aseratívna a efektívna komunikácia, príd. mená, zámená, číslovky (11 h.)
- IV. tematický celok – Slávnostný prejav, slovesá, prísl., predl., spojky, častice, citoslovčia (14 h.)
- V. tematický celok – ustálené slovné spojenia (7 h.)
- VI. tematický celok - Úvaha, syntax - vetné členy, vetný základ (12 h.)
- VII. tematický celok - Prihláška, prístavok (4 h.)
- VIII. tematický celok - Jednoduchá veta a súvetie (6 h.)
- IX. tematický celok - Rozprávací slohový postup (3 h.)
- X. tematický celok - Súhrmné opakovanie (24 h.)

Literatúra

- I. tematický celok - POÉZIA (27 h.)
- II. tematický celok - PRÓZA (39 h.)
- III. tematický celok - DRAMATICKÉ UMENIE (17 h.)

9. ročník:

Slovenský jazyk

- I. tematický celok – Jazykové štýly, slovná zásoba (16 h.)
- II. tematický celok – Slohové postupy, zvuková stránka jazyka (12 h.)
- III. tematický celok - Výkladový sloh. postup, slovné druhy (23 h.)
- IV. tematický celok – Umelecký štýl, skladba (16 h.)
- V. tematický celok – Náučný, admin., public. štýl, náuka o jazyku (12 h.)
- VI. tematický celok – Hovorový štýl, slovenčina ako spis. jazyk (20 h.)

Literatúra

- I. tematický celok - POÉZIA (25 h.)
- II. tematický celok - PRÓZA (32 h.)
- III. tematický celok - DRAMATICKÉ UMENIE (9 h.)

Hodnotenie predmetu slovenský jazyk a literatúra

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov v predmete slovenský jazyk a literatúra výchova budú klasifikované známku v zmysle Metodických pokynov č. 22/ 2011.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov sa postupuje v súlade s výchovno-vzdelávacími požiadavkami programov, s požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií a v súlade s učebnými osnovami a tematickými výchovno-vzdelávacími plánmi.

Ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra

a) spoločenské

Hlavným cieľom predmetu slovenský jazyk a literatúra je:

- nadobudnúť primerané veku rozvinuté kľúčové spôsobilosti (kompetencie),
- zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,
- nadobudnúť jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,
- pochopiť vzdelávanie v príslušnom jazyku, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň je významným zjednocujúcim činiteľom národného spoločenstva a dôležitým prostriedkom celoživotného vzdelávania,
- vnímať a postupne si osvojovať jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov,

- posilňovať úctu ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie,
- naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

b) inštitucionálne

- zvládnuť základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- nadobudnúť vzťah k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, rozvíjaniu svojho pozitívneho vzťahu k literatúre a ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a k rozvíjaniu dvojakých emocionálnych a estetických cítení a vnímaní,
- získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí,
- získať kultúrne kompetencie,
- zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych i písomných jazykových prejavov.

c) špecifické (vzdelávacie a výchovné)

- využívať informačno-komunikačných technológií,
- osvojiť si základ všeobecného vzdelania poskytovaného školou,
- mať záujem a potrebu učiť sa aj mimo školy,
- osvojiť si a využívať efektívne stratégie učenia sa,
- nadobudnúť primeranú úroveň komunikačných spôsobilostí a spolupráce,
- pestovaniu vedomia jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

